

Istoricul C.S. Nicolăescu-Plopșor, urmaș al Schilerilor gorjeni

Gheorghe Nichifor¹

Prea puțini știu că ilustrul savant C.S. Nicolăescu-Plopșor își trage rădăcinile, prin mamă, din renumitul neam gorjenesc al Schilerilor. Bunicul său, Dincă Schileru (1846-1919), nimeni altul decât cel rămas în folclorul național ca „nenea Dincă”, a făcut o lungă carieră parlamentară ca deputat al Colegiului III, a fost om de afaceri, reprezentant tipic al capitalismului rural românesc, a susținut cultura, școala și biserica.²

O latură remarcabilă a personalității lui Dincă Schileru o reprezintă aplecarea către istorie, deși nu avea studii de specialitate. Cercetătorul vieții și activității sale este uimit să constate că indiferent de situație se preocupa de colecționarea vestigiilor istorice, de susținerea inițiativelor vizând omagierea marilor momente ale trecutului, de tot ceea ce avea legătură cu milenii ce s-au scurs până în vremea sa. Orice deplasare în țară sau peste hotare îi aducea un plus de informații, iar piese din toate epocile și din cele mai variate zone îi îmbogățeau colecțiile. Într-un act de donație realizat în 1916 enumeră cu scrupulozitate toate obiectele aflate în muzeul său din Bâltanii Gorjului.³

Preocuparea lui Dincă Schileru pentru antichități s-a transmis în chip superior nepotului său, C.S. Nicolăescu-Plopșor. Întrebat într-un anume context, despre rolul jucat de familie în procesul orientării sale profesionale, acesta a răspuns răspicat: „În ceea ce privește calea pe care am apucat-o eu, părinții mei n-au nicio... vină!”. Pentru a da însă vocației pentru arheologie semnificația unor calități moștenite, nu uită să precizeze: „Totuși, nu pot tăgădui că în neamul nostru nu a fost cineva care îndrăgise lucrurile vechi, făcând chiar un mic muzeu la școala din sat. Astfel, în clasa a II-a primară, mergând în vacanță la tata-moșu, Dincă Schileru din Bâltanii Gorjului, am rămas puternic impresionat de niște măsele de uriaș și de niște bani cu chipul lui Traian.” Apoi strecoară

1 Vicepreședintele al Societății de Științe Istorice din România.

2 Vezi, pe larg, Gheorghe Nichifor, Dorina Nichifor, Andrei Popete-Pătrașcu, *Dincă Schileru – o legendă vie a Gorjului*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2010.

3 Dincă Skeleru, *Act de donație iubiților mei nepoți și strănepoți dat de mine*, Târgu-Jiu, Tipografia Română „Radu Mangu”, 1916, p. 8-22.

cu subtilitate faptul că s-a „trezit”, prin nu se știe ce minune, posesorul unui ban de argint cu chipul cuceritorului Daciei, aflat inițial în colecția lui „tata-moșu”.⁴

O dovadă în plus, pentru preocupările lui Dincă Schileru în direcția conservării valorilor istorice îl reprezintă faptul că „îi plăceau lucrurile din vechime”. Nepotul său, istoricul, ne relatează că avea în casa din Bâlteni „două dulapuri închise cu geam de sticlă, pline cu minunății: măsele de jidovi de câte 2-3 oca una, o falcă avea zece kilograme, un ciocan de piatră, scărițe de alamă de la șaua lui Mihai Viteazul, bani vechi, o casetă plină de bani, melci de mare, cruci de sedef de la Ierusalim și chipuri de minunății.”⁵

Dincă Schileru a avut o căsnicie scurtă pentru că soția sa, Maria, a decedat la numai 34 de ani, din cauza unei boli necruțătoare. Au avut însă o familie numeroasă, așa cum ne relevă documentele: trei băieți, Costică, Aristică și Ilariu și două fete, Polina și Sevastița. Alte surse ne vorbesc despre încă doi băieți și o fată, decedați timpuriu: Grigore-Guță, Gheorghe și Lina.⁶

Personal omul politic gorjean vorbește referindu-se la familia viitorului savant despre „Fănică, Grigore, Costică și Mitrică, fiii Polinei”, soția lui St. Nicolăescu.⁷ Așadar, Polina este mama lui C.S. Nicolăescu-Plopșor, cel care „va purta cu sine numele satului său natal în semn de cinstire a oamenilor printre care a trăit o bună parte a vieții sale”.⁸

Băiatul a venit pe lume la 31 martie 1900, în satul Plopșor,⁹ comuna Sălcuța, județul Dolj, fiind copilul lui Stan și nepot „al clăcașului Nicolae Ion din Ciutura – Dolj, împrumutat de Cuza Vodă în 1864” și al Polinei „fiica lui Dincă Schileru, moșnean, din plaiul Schela, devenit mic moșier prin căsătorie, reprezentant ales de mai multe ori în Colegiul al III-lea al județului Gorj”¹⁰.

A urmat clasele primare la Școala Obedeanu și pe cele secundare

4 „Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane C.S. Nicolăescu-Plopșor”, II, Craiova, 2000, p. 139.

5 Petre Gherghe, *Din activitatea lui C.S. Nicolăescu-Plopșor ca cercetător, fondator și conducător al școlii arheologice de preistorie românească*, în „Anuarul Institutului de cercetări socio-umane C.S. Nicolăescu-Plopșor”, II, Craiova, 2000, p. 186.

6 Gheorghe Nichifor, Dorina Nichifor, Andrei Popete-Pătrașcu, *op.cit.*, p. 99-100.

7 Dincă Skeleru, *op.cit.*, p. 8.

8 Aurelian I. Popescu, *Postfață*, în C.S. Nicolăescu-Plopșor, *Povești oltenesti*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1975, p. 181.

9* Localitatea avea în 1855, 22 moșneni proprietari din care 13 birnici, doi patentari și șapte mazili (Dinică Ciobotea, Monica Călinescu, *Proprietatea asupra pământului în județul Dolj, la mijlocul secolului al XIX-lea*, III, în „Mitropolia Olteniei”, an XLIII, nr. 4-6, din octombrie-decembrie 1991, p. 138).

10 SJAN Dolj, fond C.S. Nicolăescu-Plopșor, dos. nr. 107, f. 31.

la Colegiul Național din Craiova, unde profesorul de istorie Ștefan Ciuceanu i-a insuflat dragostea pentru această disciplină. „N-am să uit niciodată prima lecție de istorie – spunea el. Strigându-ne la catalog, ne întreba pe fiecare de unde suntem și mai ales pe cei de la țară ne întreba de cetății, măguri, bani vechi, săgeți, oase, măsele de jidovi, cărămizi și altele. Colegul Cambiescu de la Măceși spunea că are o săgeată de fier. Iscodind și eu pe acasă am aflat de o sabie veche. Am adus-o și este și azi la Muzeul Aman. Între timp a trecut de la secția Aman la secția Istorie...”.

Interesantă ni se pare convorbirea dintre părintele său și profesorul Ciuceanu:

„– Nicolăescu mă numesc. Sunt tatăl elevului dumneavoastră Nicolăescu Constantin din clasa aIV-a...

– Mă bucur să vă cunosc... care-i necazul?

– Necaz mare... Nu faci bine, domnule profesor, că-mi pui copilul pe drum greșit. Eu cunosc două feluri de oameni care umblă după ce n-au pierdut: vânătorii și pescarii. Dar nici pescar, nici vânător n-am văzut pricopsit. Acum ai mai născocit dumneata altă meserie – arheologia – să-mi umble feciorul după potcoave de cai morți. Barem vânătorii și pescarii mai aduc, câteodată în traistă, ceva de băgat în oală, dar arheologul ce-o să facă cu cioabele?”¹¹

Destinul tânărului absolvent de studii secundare părea implacabil. „După terminarea liceului, – mărturisește el – geaba a vrut taica să mă facă ba doctor, ba inginer. Când m-am dus la facultate, am întrebat unde se învață arheologie și acolo l-am întâlnit pe profesorul I. Andrieșescu, cel care, chemat de profesorul meu de istorie, Ciuceanu, venise să vadă descoperirea de la Piscul Cornișorului. Așa am devenit arheolog.”¹²

Între anii 1920-1924 a fost studentul Facultății de Istorie din București, pe care a finalizat-o cu mențiunea „Magna cum laudae”, îndreptându-și atenția către perioada veche, cu meritul de a se număra între pionierii studierii epocii paleolitice.

Student fiind, a funcționat o vreme ca profesor suplinitor al Gimnaziului „Principele Mircea” din Plenița, unde a tipărit ziarul „Redeșteptarea”, în care a luat apărarea sătenilor, cu deosebire împotriva fenomenului de camătă.

Un gest cu rădăcini în originea rurală a bunicului său, Dincă Schileru, îl reprezintă preocupările pentru agricultură. Moștenind de la părinți o suprafață de circa 100 hectare teren arabil în satul natal, are meritul de a fi experimentat, între primii în zonă, măsuri și metode de natură să sporească producția agricolă. După mai multe încercări de

¹¹ Nicolae Andrei, *Voievozi ai spiritului*, Craiova, Editura Alma, 2000, p. 259.

¹² Apud, Petre Gherghe, *loc. cit.*, p. 186.

hibridare și selecționare a obținut un nou soi de grâu (Plopșor V), cu mare productivitate și rezistent la intemperii, pentru care a fost premiat la „Concursul grâului” din 1934.¹³

Preocuparea sa pentru preistorie, perioadă prea puțin abordată de cercetarea istorigrafică a țării noastre, a continuat. Au urmat cursuri de aprofundare la Institutul de Antropologie din Paris, în 1925, susținându-și teza de doctorat în Litere și Filosofie cu o temă asupra paleoliticului românesc, valorificată în 1934 în studiul „Industries microlithiques en Oltenie”.¹⁴

La Craiova a preluat onorific, până în 1946, conducerea Muzeului Regional, în fruntea căruia s-a aflat apoi mulți ani și ca director titular. De pe această poziție și-a constituit o rețea largă de colaboratori care anunțau toate descoperirile arheologice de pe raza localităților. Din inițiativa sa, Prefectura Județului Dolj a înaintat la 4 iulie 1928 Ordinul circular 20163, către toți primarii invitându-i „a pune din nou în vedere locuitorilor din comuna dumneavoastră ca ori de câte ori se găsesc obiecte vechi: monede, cruci, icoane, statuete, hrisoave etc., care sunt de mare importanță pentru istoria noastră să le înainteze prefecturii prin primării.”¹⁵

Neobosit întreprinzător, C.S. Nicolăescu-Plopșor a colaborat cu specialiști de prestigiu ai arheologiei românești, cum ar fi: I. Andrieșescu, Gr. Florescu, I. Nestor, Dumitru Berciu, Dumitru Tudor, Vladimir Dumitrescu, în așezări de pe cuprinsul județelor Olteniei. Tot aici a înființat filiala Arhivelor Statului pe care, de asemenea, a condus-o o vreme.

Din 1956 este șef al Sectorului paleolitic, apoi, din 1963, șef al Secției paleolitice, departamente nou create la Institutul de Arheologie al Academiei Române. În 1963 este numit coordonator șef adjunct al „Grupului de cercetări complexe de la Bicaz și Porțile de Fier”, iar în 1966 a pus bazele Centrului de Istorie, Filologie și Etnografie din Craiova al Academiei Române, fiind întâiul său director. A fost membru din 1938 al Academiei Române și a funcționat, începând cu 1967, ca profesor și șef al catedrei de specialitate de la Universitatea din Craiova.

Participă din 1931 la diferite congrese internaționale de preistorie, antropologie, etnografie și istorie, fiind și membru al Societății Preistorice Franceze și al Institutului Internațional de Antropologie.

C.S. Nicolăescu-Plopșor s-a impus printr-o arie largă de cercetări și descoperiri arheologice. Are meritul de a fi descoperit primul mastodont, la Stoina – Gorj, și primul urs de peșteră din Europa, la Peștera Muierilor de

13 Nicolae Andrei, *op. cit.*, p. 260.

14 Fl. Firan, C.S. Nicolăescu-Plopșor, în „Scrisul Românesc”, serie nouă, Craiova, an VIII, nr. 4 (80), 2010, p. 1.

15 Arhiva Muzeului Olteniei, dos. 2/1925-1934, f. 25.

la Baia de Fier, același județ. Este, de asemenea, autorul spectaculoaselor descoperiri de la Grăuceanu și Valea Dârjovului, aparținând celor mai vechi culturi umane cunoscute în Europa și de la Bugiulești pe care le atribuia pre-paleoliticului. A efectuat săpături arheologice și în alte locuri precum: Porțile de Fier, Băile Herculane, Nandru, Ohaba-Ponor, Peștera, Ripiceni etc.¹⁶

Entuziasmat de importanța descoperirilor de la Baia de Fier, în calitatea sa de conservator al peșterii, C.S. Nicolăescu-Plopșor semna un articol consistent în cea mai importantă publicație locală a vremii. Cu acest prilej aflăm despre deplasările sale frecvente în zona de interferență Vâlcea – Gorj, unde „peșterile, peșterițele, gârlicele și bârloagele, cu frumusețile lor naturale, cu interesul lor științific și cu legendele lor, alcătuiesc un capitol aproape necunoscut al Gorjului istoric și pitoresc”¹⁷.

Realmente captivantă este descrierea primei sale vizite pe care a făcut-o în Peștera Muierilor, numită așa „fiindcă în vremea veche veneau muierile la tors iarna, în gura peșterii, fiind cald”. Călătoria se derulase în urmă cu peste un deceniu, fiind influențată de relatarea unui localnic care spunea că „peștera răspunde tocmai dincolo, în Cernădia, unde ar fi ieșit un ogar în urmărirea unei vulpi, pe care a încolțit-o în peșteră”.¹⁸

Deplasarea savantului s-a făcut greu, în mai multe etape, timp de câteva zile. Am ales una din descrierile cele mai reprezentative care demonstrează nu numai ținută științifică ci și remarcabile abilități artistice. „Din loc în loc – relatează el – se deschid bolți mari, împodobite cu țurțuri și perdele de piatră izvorâte din stâncă cu atâta măiestrie, că nimic nu pare nearmonic. Nu e linie care să nemulțumească ochiul. Totul merge în nesfârșite și nenumărate valuri de piatră umedă, lucioasă. Ai crede că un mare meșter din povești – care habar n-a avut de simetrie, a dăltuit în ceară acest minunat labirint. Totul pare moale, gata să se năruie și cu toate astea nu e zidărie mai trainică.”¹⁹

Sub titlul „Institutul de Arheologie Oltenia – la lucru, în Gorj”, ziarul „Gorjanul” amintea despre cercetările sale în diferite localități ale Gorjului. „Astfel – spune articolul – la Baia de Fier, în peștera Muierilor, s-a descoperit pentru prima oară urmele omului paleolitic, ce a trăit aici cu câteva zeci de mii de ani înaintea lui Hristos, în tovărășia marilor dihăanii ca Ursul Peșterilor (*Ursus Spelaeus*), din ale cărui oase culese cu trudă, câțiva ani în șir, s-a montat un schelet întreg, care face mare cinste

16 Nicolae Andrei, *op. cit.*, p. 261.

17 C.S. Nicolăescu-Plopșor, *Peștera de la Baia de Fier*, în „Gorjanul”, an XIII, nr. 15, din 23 aprilie 1936.

18 *Ibidem*.

19 *Ibidem*.

Muzeului Regional al Olteniei de la Craiova.”²⁰

Continuându-și investigațiile în peșterile de la Polovragi, Vaideei și Valea Sohodolului, C.S. Nicolăescu-Plopșor „a descoperit primele urme ale artei rupestre din vremea preistorică mai târzie a epocilor de piatră lustruită și de bronz.”²¹ Rezultatele acestor eforturi, „singurele urme de artă preistorică din țară”, în acea perioadă, au făcut subiectul unor interesante comunicări științifice la Congresul de Antropologie și Arheologie Preistorică de la Coimbra (Portugalia), „unde autenticitatea lor a fost întărită de cei mai mari savanți mondiali specialiști în materie, cum este de exemplu abatele H. Breuill, de la Institutul de Paleontologie din Paris.”²²

Dacă în prima parte a activității sale în Gorj, istoricul și-a direcționat rezultatele către Muzeul Regional din Craiova, „de data aceasta săpăturile se fac numai în folosul Muzeului Gorjului care, dintr-o dată, își va spori considerabil colecțiile cu piese de primul rang.”²³

Numit de săptămânalul gorjean „cel mai tânăr dar și cel mai harnic arheolog oltean”, C.S. Nicolăescu-Plopșor, însoțit de profesorul Dumitru Berciu, au pornit pe urmele grupului de muzeografi gorjeni de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX (Al. Ștefulescu, Vitold Rola Piekarski, Aurel Diaconovici)²⁴ care identificaseră pe teren mai multe așezări preistorice și romane. De exemplu, la Vârț, în punctul numit „Cioaca cu bani” cei doi au delimitat o așezare dacică, iar la Telești „săpându-se mai multe movile, s-au descoperit morminte din vremea invaziei celtice”²⁵.

Tot acum aflăm despre un articol publicat de istoric într-un număr festiv al „Gorjanului”, în posesia căruia nu am reușit să intrăm încă, despre reușita sa în selectarea întregii colecții de documente „strânsă cu atâta trudă de marele istoric Alexandru Ștefulescu”.²⁶ Cele mai reprezentative hrisoave urmau să fie expuse în vitrinele muzeului ridicat de Liga Națională a Femeilor Gorj, condusă de Arethia Tătărescu. Suntem de acord, în totalitate, cu opinia exprimată într-o lucrare recentă, conform căreia binecunoscuta „Doamnă a Gorjului” a beneficiat prin colaborarea cu savantul C.S. Nicolăescu-Plopșor de o prestigioasă consiliere

20 „Gorjanul”, an XI, nr. 34-35, din 23 august 1934, p. 5.

21 *Ibidem*.

22 *Ibidem*.

23 *Ibidem*.

24 Vezi pe larg despre activitatea acestui grup, Gh. Nichifor, *Alexandru Ștefulescu – un destin în slujba istoriei*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2007.

25 *Ibidem*.

26 *Ibidem*.

științifică.²⁷

În 1939, la Târgu-Jiu, într-o conferință ținută la invitația Filialei Gorj a Ligii Culturale, condusă de prof. Miron Constantinescu, C.S. Nicolăescu-Plopșor a reamintit despre „școala istorică de la Târgu-Jiu, reprezentată prin Al. Ștefulescu, Iuliu Moisil, Diaconovici, Piekarski și alții”. Totodată vorbește despre propriile cercetări din Gorj, având ca rezultate obiecte paleolitice descoperite la Baia de Fier, așezările neolitice de la Aninoasa, Schela, Polovragi, turnătoria de bronz de la Logrești-Birnici, movilele tracice de la Telești, cetățile dacice de la Broșteni, Vârț, Logrești etc. Toate aceste descoperiri nu ar fi fost posibile fără colaborarea excelentă cu personalități locale între care îi detașează pe Arethia Tătărescu și Al. Calotescu-Neicu.²⁸

Toate acestea dovedesc suficient de argumentat că istoricul C.S. Nicolăescu-Plopșor nu și-a uitat niciodată meleagurile natale, dovadă scrierile pe care ni le-a lăsat.²⁹ Ne-o demonstrează și faptul că la 12 septembrie 1934, când moștenitorul Tronului, Mihai, vizita Muzeul „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu, el oferea pertinente explicații despre colecțiile de obiecte și documente rare aflate aici.³⁰

Acest atașament constant față de meleagurile mamei și bunicului său i-a rămas până la sfârșitul vieții. Recent, ing. I. Roman Bărbuți, viceprimarul municipiului Târgu-Jiu, ne relatează că prin 1958-1959 l-a cunoscut personal, în casa părintească din satul Bâlta, com. Runcu. „A sosit la noi – spune el – în urma unei scrisori prin care bunicul meu, învățătorul pensioner C.I. Roman, îi semnala prezența unor vestigii ceramice mai puțin obișnuite, în punctul numit Răchițele. A stat la noi trei zile adunând de pe teren ceea ce-l interesa. Era un adevărat patriarh, cu barba sa mare și statura impunătoare. Deși cumpătat în vorbire, era o persoană deschisă și apropiată de oamenii simpli.”³¹

Tot în Gorj, nepotul lui Dincă Schileru își începe cariera politică în cadrul Partidului Național Liberal – Gheorghe Brătianu. În a doua jumătate a lunii octombrie 1935, membrii Delegației Permanente a acestei formațiuni au ținut la Târgu-Jiu o consfătuire, sub președinția lui Ninu Orezeanu, vice-președinte al organizației locale. La această

27 Zenovie Cârlogea, Zoia Elena Deju, *Arethia Tărărescu. Marea Doamnă a Gorjului*, Târgu-Jiu, Editura Măiastra, 2007, p. 110.

28 *Din trecutul îndepărtat al Gorjului. Conferința d-lui dr. C.S. Nicolăescu-Plopșor din Craiova*, în „Gorjanul”, an XVI, nr. 3-4, din 24-31 ianuarie 1939, p. 3.

29 C.S. Nicolaescu-Plopșor, *Oameni din vârsta veche a pietrei*, București, 1965; *Desenurile rupestre din Polovragi-Gorj: Cultura solutreană în România*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1929; *Șantierul arheologic de la Baia de Fier, în Materiale și cercetări arheologice*, vol. III, București, Editura Academiei, 1957.

30 „Gorjanul”, an XI, nr. 38, din 21 septembrie 1934.

31 Convorbire realizată de noi în ziua de 1 noiembrie 2011, cu ing. I. Roman Bărbuți.

întrunire a luat parte și C.S. Nicolăescu-Plopșor, în calitate de secretar general al organizațiilor georgiste din Dolj și Gorj, ca trimis al arh. G.M. Cantacuzino, liderul acestor două organizații. S-au luat hotărâri cu privire la îmbunătățirea activității politice și la strategiile de lucru pentru perioada următoare. Aflăm cu acest prilej de înscrierea în partid a avocatului I.I. Ciotor din Poienari și „a numeroși prieteni ai săi din comunele Poienari, Baia de Fier, Sârbești și Cernădia”³².

Pentru alegerile din decembrie 1937, C.S. Nicolăescu-Plopșor se regăsește în calitate de candidat pentru Adunarea Deputaților, alături de Ninu Orezeanu. Mai mult, presa locală aduce la cunoștință că după alegeri se intenționa plasarea sa la șefia organizației Gorj. „Gorjenii care cunosc pe d.Plopșor mai mult ca istoric și arheolog – spune un articol – vor avea prilejul să-l cunoască în curând și ca organizator politic și elector. Nepotul lui nenea Dincă Schileru – cercetător și admirator al trecutului și frumuseților Gorjului, – intrând în politica militantă a județului nostru, va fi pentru mulți o surpriză.”³³

C.S. Nicolăescu-Plopșor are meritul de a fi înființat și coordonat Editura „Pământ și suflet oltenesc” și s-a aflat mulți ani în fruntea publicației „Gând și slovă oltenească”, unde au văzut lumina tiparului multe din scrierile pe care ni le-a lăsat, din cele mai variate domenii.³⁴ A întemeiat, împreună cu T. Bălășel, „Tovărășia folcloriștilor olteni” (1927) și Asociația romilor (Filiala Oltenia). A pus bazele culegerilor de cercetări și documente „Oltenia” și „Memoriile Institutului de Arheologie olteană”.³⁵

A publicat un număr impresionant de volume cu povestiri și legende pentru copii și are meritul de a fi cules interesante creații din folclorul țigănesc. „Opera literară a lui C.S. Nicolăescu-Plopșor – susține scriitorul Al. Cerna-Rădulescu – nu poate fi comparată decât cu scrisul marelui povestitor din Humuleștii Moldovei. Plopșor a fost un adevărat Creangă al Olteniei, nu fiindcă ar fi mers pe urmele ilustrului înaintaș, ciugulind firimiturile căzute de la ospățul rabelaisian al lui Nică a lu Ștefan al Petrei, ci fiindcă s-au adăpat amândoi din aceeași fântână, cu apă veșnic proaspătă, a eposului popular”.³⁶

A fost un inspirat epigramist, duelându-se la vremea respectivă cu alți epigramaști recunoscuți precum gorjeanul Al.C. Calotescu-Neicu sau

32 „Gorjanul”, an XI, nr. 43, din 31 octombrie 1935.

33 Idem, an XIV, nr. 47, din 16 decembrie 1937.

34 Al. Stuparu, C.S. Nicolăescu-Plopșor, în „Curierul Primăriei Craiova”, an IX, din 2 august 1999.

35 Nicolae Andrei, *op. cit.*, p. 261-262.

36 *Ibidem*, p. 263.

craioveanul I.C. Popescu-Polyclet.³⁷

Un prestigios analist al vieții și operei sale îl caracterizează în felul următor pe ilustrul descendent al lui Dincă Schileru: „Viața lui C.S. Nicolăescu-Plopșor, tumultoasă în cele mai diverse planuri, de la agricultor, realizator de soiuri de cereale noi – ameliorate, comerciant activ în Camera de Comerț și Industrie Craiova, politician angajat în mișcarea liberală georgistă, președinte al Comisiei de împrumut din 1945 în satul său natal, profesor de gimnaziu sau universitar, cercetător eminent în arheologie și istorie, academician până la înălțimea de ctitor de așezăminte social-culturale și religioase, a integrat părțile bune ale energiilor celor două familii, Schileriu și Nicolăescu, ajunse în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului nostru, în pozițiile de frunte ale societății românești”.³⁸

Nu putea să-i fie în afara preocupărilor opera titanului din Hobîța, fapt dovedit de participarea sa, în 1967, la primul Colocviu Internațional Brâncuși.³⁹

Este limpede că istoricul și-a moștenit bunicul gorjean în multe din trăsăturile sale. Mai presus de toate însă nepotul a împrumutat spiritul justițiar al lui Dincă Schileru. Într-un document, până acum inedit, el relatează despre falsul grosolan al unui anume N.I. Dumitrașcu, care în lucrarea „Moșteniri, povestiri, legende și amintiri istorice”, inserează câteva pagini intitulate „Istoria unui ciubuciu sau sângele apă nu se face”, plagiind pe un unchi al său, Victor Schileru, ce publicase informațiile respective într-o gazetă oarecare, atacându-și un rival pe nume Mitescu. „Știu aceasta – mărturisește istoricul – fiindcă mi-a dictat-o mie și i-am scris-o ca să nu i se cunoască scrisul la tipar”⁴⁰.

A încetat din viață la 30 mai 1968, lovit de o boală nemiloasă. A fost înmormântat în cimitirul „Sineasca” din Craiova, slujba creștinească fiind oficiată de un sobor de preoți și diaconi în frunte cu mitropolitul Firmilian, colegul său de facultate. O stradă și Institutul de Științe Socio-Umane din Craiova îi poartă numele, la fel ca și Liceul din Plenița.⁴¹

Cu prilejul centenarului nașterii sale i s-a acordat post-mortem titlul de Cetățean de Onoare al Craiovei, iar la împlinirea a 110 ani, un valoros om de cultură al Olteniei, care l-a cunoscut bine și i-a fost o vreme în preajmă, scria: „C.S. Nicolăescu-Plopșor reprezenta figura unui cărturar

37 *Ibidem*.

38 Dinică Ciobotea, *loc. cit.*, p 11.

39 Vincenzo Bianchi, Adrian Gorun, I. Deaconescu, Costin Crețu, C. Barbu, *Brâncuși. Marea Operă* (Antologie), Paris, Editions Spectre, 2011, p. 564; I. Potopin, *Opera brâncușiană, una din pasiunile lui Plopșor*, în „Înainte”, Craiova, an III, nr. 2 (1940), din 15 februarie 1976.

40 DJAN Dolj, fond C.S. Nicolăescu-Plopșor, dos. nr. 36, f. 12.

41 Nicolae Andrei, *op. cit.*, p. 263-264.

cu multiple preocupări, manifestându-se îndeosebi în spațiul geografic și istoric al Olteniei în genere. Este tipul de cercetător cu revelația lucrurilor împlinite, jovial și plin de energie care a influențat și format generații întregi de cercetători ce au prins gustul și pasiunea cercetării științifice.”⁴²

***

Originar, prin mama sa, de pe meleagul Gorjului, C.S. Nicolăescu-Plopșor s-a aflat într-o permanentă legătură cu județul strămoșilor săi. L-au preocupat folclorul, istoria și politica, „spiritul pandur” al bunicului său, Dincă Schileru, regăsindu-se în întreaga sa evoluție. Nu și-a dezmințit niciodată inteligența moștenită de la predecesorii săi, evoluând cu succes în cele mai diverse domenii. Desigur, înainte de toate, a rămas devotat istoriei străvechi, pasiunea sa din copilărie.

Din nefericire această profundă relație cu meleagurile gorjene nu a fost relevată decât extrem de superficial în literatura de specialitate. De aceea, există motive suficiente ca istoricii, filologii și alți cercetători să-i descifreze efortul, pe domenii de activitate, la implicarea sa în viața științifică, spirituală și politică a Gorjului, fixându-i locul cuvenit. În același timp oficialitățile locale, publicul larg, au datoriat să impună mai multă forță acțiunilor de informare și omagiere a personalității sale complexe și laborioase.

---

42 Fl. Firan, *loc. cit.*, p.1.